

1

Zpráva k 100. výročí vzniku organizované tělovýchovy v obci
TJ Sokol Vejprnice -
slavnostní schůze - 28. 10. 2002

"Z podnětu některých bratří Sokolů z Plzně, kteří, vracejíce se z výletu v Nýřanech, zastavili se v hostinci ve Vejprnicích a domluvili se s některými občany vejprnickými o založení tělocvičné jednoty. Sestaveny stanovy a zadány ke schválení 18. května 1902. V základě schválení c.k. místodržitelství ze dne 31. května 1902 svolána byla valná hromada dne 20. června 1902. Členů bylo 22 a je charakteristické, že se volil 14 členný správní výbor. Kolem nebylo ještě žádné jednoty sokolské, jen v Nýřanech a v Plzni. Tyto jednoty také podporovaly jednotu naši vysíláním cvičitelů. Byli to náčelník Kabát z Nýřan a bratři Záhorský a Honzátko.

Jednota, majíc v začátcích nepatrnou hrstku cvičících členů, chce na nepříznivé půdě stůj co stůj býti životaschopnou a za pomoci náčelníka Kabáta z Nýřan a bratra Záhorského a dalších cvičitelů z Plzně pilně vykonává cvičení, bohužel ještě bez náradí, ve spolkové místnosti Matěje Soukupa, čili u Veingartlů.

Pamětliva jsouc pak nepatrných sil svých, spojuje se s vlivnými bratry mateřské jednoty Plzeňské a získává tak mnoho nových členů" - konec citátu.

Vážení sportovní přátelé,

takto zní první zápis prvního kronikáře, učitele Jana Melichara v pamětní knize Tělocvičné jednoty Sokol Vejprnice, takto začínala i moje zpráva u příležitosti oslav 90. výročí založení TJ na slavnostní schůzi dne 3. 10. 1992. Od roku 1902 lze tedy stanovit počátky opravdového a cílevědomého rozvíjení organizované tělovýchovy v naší obci.

První výborová schůze nově založené jednoty byla v srpnu 1902 pod vedením prvního starosty Vojtěcha Hucla, náčelníka Josefa Boháče a jednatele Josefa Hasenkopfa, místního učitele. V září téhož roku byly zahájeny cvičební hodiny za účasti 20 mužů a 15 dorostenců. Ženské odbory nebyly. První ženy jako členky TJ byly přijaty až v roce 1911 a v témže roce také byly zahájeny cvičební hodiny ženských složek.

V roce 1903 byla jednota přijata do župy Plzeňské a zařazena do 4. okrsku. V tomto roce se již členové zúčastnili veřejného cvičení v Chrástu, okrskového cvičení v Břasích, župního cvičení v Plzni a 27. září se konalo první veřejné cvičení ve Vejprnicích, a to na tzv. "Háječku" za farou, které bylo zahájeno zdařilým pochodem cvičenců celou obcí. Vystoupení se zúčastnili také cvičenci z Plzně, Chrástu, Nýřan, Třemošné a Kaznějova. V tomto roce se také TJ začínala vybavovat tělocvičným náradím prostřednictvím darů od svých členů, finančními sbírkami, ale i zapůjčením náradí z Nýřan nebo Plzně. V tomto roce měla jednota už 52 členů.

Dalším významným mezníkem tělovýchovy v obci byl rok 1905. V tomto roce se u nás konalo první okrskové cvičení Sokola. Dne 17. září byla v hostinci u Polívků založena další tělocvičná organizace, DTJ (Dělnická tělocvičná jednota) Vejprnice. Již v říjnu měla tato nová jednota 46 členů. První veřejné cvičení DTJ se konalo v roce 1908 na louce pana Křena pod starou železniční zastávkou. Do této jednoty chodili cvičit cvičenci z okolních vesnic (ze Sulkova, Nové Hospody, Vochova atd.). Prvním starostou byl Josef Burian a cvičitelé Josef Birhanzl a František Lukeš. DTJ si vybudovala cvičiště nad starým ovčínem (nyní v místě ZDŠ) při cestě na hřbitov. Zde se dehrávala veřejná vystoupení jednoty, po založení házené pak mistrovská utkání, později, po druhé světové válce bylo cvičiště upraveno jako kluziště a hrál zde svá mistrovská utkání oddíl ledního hokeje. V části areálu se pak konaly letní divadelní představení ochotnického dramatického odboru "Havlíček". V

posledních létech zde bylo vybudováno školní hřiště, které, bohužel, není náležitě udržováno a chátrá.

Vraťme se k činnosti DTJ. Přesto, že tato jednota se v obci významně podílela na organizování tělovýchovy a sportu od svého založení až do sjednocení tělovýchovy v roce 1948, nemáme, bohužel, o její činnosti žádné doklady, ač svým významem pro obec, rozsahem činnosti i počtem členů je plně srovnatelná s TJ Sokol. Tedy jen několik vět ze vzpomínek pamětníků.

V roce 1910 se konalo druhé veřejné cvičení na louce p. Mareše, a pak opakovaně každým rokem až do vypuknutí první světové války. V prvních létech byla činnost zaměřena na pořadová a prostná cvičení a cvičení na náradí. Velký vzrůst DTJ zaznamenala po skončení první světové války. Mimo základní cvičební odbory byly zakládány další oddíly se sportovní náplní. Jedním z největších byl oddíl házené, založený v roce 1927 a jeho bohatá a úspěšná činnost byla korunována zařazením do mistrovské divizní soutěže. Založen byl i oddíl silniční cyklistiky a hokejový oddíl. Významnou a prospěšnou činnost, hlavně mezi mládeží, vyvíjel skautský odbor DTJ. Jednota se presentovala i na poli vzdělávacím a společenském. Vedle řady veřejných přednášek to bylo provozování místního kina v obci a úspěšná činnost dramatického odboru "Havlíček", který přetrval až do nedávných 80. let.

Vraťme se ale k historii a ke kronice TJ Sokol. Členové TJ se v roce 1907 zúčastnili V. sletu slovanského sokolstva v Praze. V dalších létech se jednota podílí na rozšiřování tělovýchovy i do okolních obcí, zakládání poboček TJ, které později přechází v zakládání nových TJ. V roce 1908 vzniká pobočka jednoty v Tlučné, v roce 1910 ve Vochově a v roce 1919 na Nové Hospodě. Z těchto poboček pak vznikají samostatné TJ v Tlučné v r. 1912, ve Vochově v r. 1918 a na Nové Hospodě v roce 1921. Pomoc novým TJ spočívala nejen v samotné administrativě, ale i v organizaci cvičebních hodin, výpomocí cvičitelů a funkcionářů a v zapůjčování těl. náradí. Všimněme si nezištné pomoci při snaze o rozvoj tělovýchovy i v okolních obcích, bez ohledu na pozdější možnou konkurenci. Členové naší TJ v roce 1909 až 1910 a 1911 začínají cvičit i v nových odborech žákovských, dorosteneckých a ženských. VI. sletu všesokolského v roce 1912 se zúčastnilo 42 mužů a 12 žen. Členstvo v těchto letech cvičilo v hostinci u Kučerů, později u Vokrů, v létě pak na dvoře u Škubalů. V roce 1913 byl založen fond na zakoupení pozemku pro vlastní cvičiště.

Po vypuknutí první světové války činnost jednoty vlivem válečných událostí velice poklesla. Kronika zaznamenává v tomto období i oběti na životech z řad členstva. V roce 1917 padl u Zborova člen jednoty praporčík František Alexander Maxa a na ruské frontě Václav Čimera. Na Slovensku pak u Zlatých Moravců padl v roce 1919 nadporučík Jaroslav Klement.

V roce 1920 měla TJ již přes 100 členů. VII. všesokolského sletu se zúčastnilo 48 mužů a 16 žen. V létech 1923 a 1924 byl zakoupen od obce a od pana Tomáše Krše pozemek pro výstavbu letního cvičiště. 31. května 1925 bylo již na novém cvičišti konáno veřejné cvičení. Cvičiště bylo vybudováno na místě, kde dnes stojí budova Sokolovny, hřiště pro odbíjenou a nohejbal a zahrada Sokolovny.

V únoru 1923 byl v naší obci založen v pořadí už třetí tělocvičný spolek, a to FDTJ (Federace dělnických tělocvičných jednot) se sídlem u Čečilů (budova už dnes neexistuje). FDTJ vznikla rozštěpením DTJ, po založení KSČ. Náčelníkem této jednoty byl zvolen Josef Novák, náčelnicí paní Telínová. Ani o činnosti této jednoty nemáme žádné písemné zprávy ani doklady a tedy jen krátkou zmínku. V rámci FDTJ byl ustaven odbor házené pod vedením Františka Bečvaříka a oddíl kopané pod vedením Františka Křena, který se však do pravidelných mistrovských soutěží nepřihlásil a sehrával pouze přátelská utkání. Pro provozování tělocvičných a sportovních aktivit této jednoty byl zakoupen pozemek Na školce a zbudovalo se zde hřiště. Činnost FDTJ neměla však dlouhého trvání a po několika letech ustala.

Vraťme se opět k sokolské jednotě. Členové TJ se zúčastnili VIII. všesokolského sletu v Praze v roce 1926. V následujícím roce 1927 slavila jednota velké úspěchy na různých soutěžích okresu a kraje. Za zmínku stojí článek napsaný v časopise "Sokol na českém západě" a Věstníku ČOS:

"Obdivujeme se TJ Vejprnice, jež pracuje v bídných poměrech a ač malá, může být vzorem jednotám velkým." - konec citátu.

Činnost jednoty se rozšiřuje i o sportovní odbory, např. lyžování, cyklistika, hraje se zde i stolní tenis - vše více méně v rámci cvičebních hodin základní tělovýchovy. Založen je i oddíl házené, který si vede úspěšně. V pozdějších letech přechází pak k fotbalovému klubu S.K. Slavie Vejprnice a slaví ve své činnosti řadu úspěchů.

Poprvé je zde zmínka o fotbalovém klubu SK Slavie Vejprnice. Prvopočátky kopané lze v obci zaznamenat již před I. světovou válkou, kdy skupina mladých, převážně studentů, bavila se fotbalem a hrála na prostranství za železniční tratí za hostincem pana Hellera (později samoobsluha Jednoty, nyní prodejna koberců). Druhý pokus o založení fotbalového oddílu jsme si již připomenuli v souvislosti s FDTJ. Třetí a definitivní pokus byl uskutečněn v roce 1929, kdy v listopadu došlo v hostinci Lidový dům k založení fotbalového klubu SK Slavie Vejprnice a do vedení zvoleni pánové: František Altman, Jan Procházka, Josef Bárta, Karel Kestler, František Havlík, František Hajšman, Jan Šracha, Jaroslav Hora, Bedřich Malina, František Neznámý, Štěpán Liška, František Hytha. Prvním předsedou byl zvolen František Altman. Po vzoru pražské Slávie byl navržen i červenobílý klubový dres. V roce 1930 byl klub přijat do Západočeské župy fotbalové a přihlášen do soutěží družstev mužů a dorostu. Nejprve hrála družstva na zapůjčeném hřišti FDTJ "Na školce", později bylo zbudováno nové hřiště na pronajatém pozemku od p. Boháče nad silnicí do Tlučné. Nebylo však uznáno za vyhovující a proto bylo brzy zrušeno. Druhé hřiště bylo zbudováno u silnice do Plzně. Ani toto nebylo technickou komisí župy uznáno jako vyhovující, a tak konečně v letech 1936 až 1937 je vybudováno třetí hřiště na zakoupeném pozemku od Dr. Lobkovic u silnice ke Křimicím, kde dnes stojí rodinné domky, postavené bývalým státním statkem Úlice. Toto hřiště pak sloužilo fotbalu až do vybudování současného fotbalového stadionu po sjednocení tělovýchovy. Závodní mužstvo si vedlo úspěšně a v mistrovských soutěžích postupovalo od IV. třídy až po I.A třídu. Činnost klubu nezanikla ani v době druhé světové války a SK Slávie jako samostatný klub působila až do sjednocení tělovýchovy v roce 1948. Za toto období se ve funkci předsedů vystřídali pánové František Altman, Antonín Klement, Josef Hrách, Bohumil Kestler, František Kestler, Miloslav Havlíček.

Opět se vrátíme k historii TJ. V roce 1932 oslavila sokolská jednota výročí založení, bylo nacvičováno na IX. všesokolský slet v Praze a v rámci toho bylo v obci uskutečněno okrskové veřejné cvičení. V roce 1934 bylo započato s výstavbou první části Sokolovny na letním cvičišti. Již následujícího roku byla tato část stavby otevřena na konání slavnostní schůze. 19. února 1936 obdržela jednota od okresního úřadu v Plzni povolení k provozování hostinské činnosti. V roce 1938 byly konány přípravy k X. všesokolskému sletu. V červnu nastoupilo členstvo TJ spolu s DTJ a ostatními spolky v obci k strážním službám, neboť se schylovalo ke známým, pro náš národ neblahým, mezinárodním událostem.

X. sletu v Praze se zúčastnilo přes polovinu členstva jednoty. Po návratu ze sletu bylo členskou schůzí rozhodnuto přistoupit k výstavbě tělocvičny. Se správnou radou plzeňských pivovarů byla sjednána hypotéková zápůjčka ve výši 130 000,- Kč, v místní kempeličce 80 000,- Kč a úpisovou akcí mezi členy jednoty získáno 45 000,- Kč. Bohužel, další sled mezinárodních událostí rozhodl jinak a tato důležitá akce byla odsunuta na neurčito. Prakticky nebyla uskutečněna do dnešního dne, nevezmeme-li v úvahu výstavbu školní tělocvičny v obci.

V kritickém roce pro náš stát, v roce 1939 činnost jednoty velmi ochabla, zvláště pak po 15. březnu, kdy nás obsadila německá armáda. Přesto v roce 1940 a 1941 se nacvičila tělovýchovná akademie. Byla to ale poslední akce jednoty, protože 19. dubna 1941 byla její

